

# En tankstation med en tanke

HEMAB har under två års tid varit delaktiga i projektet BioGaC, som syftar till att förbättra infrastrukturen för fordonsgas längs Norrlandskusten. Nu ser vi snart ett konkret resultat av projektet - i november invigs den första tankstationen för fordonsgas intill Highway Hotel vid norra infarten i Härnösand.

Att skapa en marknad för fordonsgas där det inte finns ett gasnät är en utmaning. Tillsammans med andra aktörer i Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län skapar HEMAB nu möjlighet för människor att tanka fordonsgas, även norr om Sundsvall. Tankstationen vid Highway Hotel håller som bäst på att färdigställas inför invigningen.

## Rätt i tiden

Nicklas Rydmark, projektledare, är mycket nöjd med uppförandet av tankstationen.

– Projektet har gått enligt planerna, och det ska bli riktigt spännande att se det färdiga resultatet. Det här projektet ligger helt rätt i tiden och det känns så bra att HEMAB visar vägen och gör den här satsningen, säger han.

## HEMAB projektpartner

HEMAB är partner i projektet BioGaC, där halva kostnaden finansieras av EU och den andra halvan bekostas av Region Västerbotten, Länsstyrelsen Västernorrland och projektdeltagarna, däribland HEMAB.

– För att människor ska våga köpa gasbilar, krävs det att någon tar första klivet och satsar, säger Rydmark. Därför är vi mycket glada och stolta på HEMAB att inom kort kunna erbjuda så väl boende i kommunen som tillfälliga besökare möjlighet att tanka fordonsgas i Härnösand.

## Invigning i november

Den 7 november är det dags för invigning av tankstationen. Vi hoppas på stor uppslutning från Härnösandsbor och andra intresserade. Välkommen!



Samfinansierat av EU  
Transeuropeiska transportnätet (TEN-T)

Invigningen är även ett lokalt event inom ramen för EU:s Open Days for Cities and Regions.

FJÄRRVÄRME | VATTEN | ELNÄT | ÅTERVINNING

# Välkommen på invigning!

7 november

Klockan 11-14  
Invigningsceremoni 11:45

Plats: tankstationen vid Highway hotel, E4 norra utfarten.

- Vi bjuder på hamburgare!
- Godisregn
- Provkör & provtanka gasbilar
- Hundtaxi för barnen
- Prata gasbilar med lokala bilhandlare och HEMAB

www.hemab.se

## HEMABinfo

ges ut av  
Härnösand Energi & Miljö AB  
Ansvarig utgivare: Andreas Einarsson  
E-post: andreas.einarsson@hemab.se  
Telefon: 0611-55 75 00 • www.hemab.se

## Ett kretslopp som involverar och engagerar

Projektet Härnösand Biogas handlar om att ta tillvara sådant som annars skulle gå till spillo för att istället återinvestera det i vår miljö. Genom att omvandla Härnösandsbornas matavfall till fordonsgas, sluter vi tillsammans det lokala kretsloppet i kommunen.

Fördelarna med biogas- och fordonsgasproduktion är många. Den främsta fördelen är naturligtvis att det är bättre för miljön att köra gasfordon. Biogas har marginell inverkan på växthuseffekten och ingår istället i det naturliga kretsloppet. Dessutom har den betydligt lägre utsläpp av till exempel tungmetaller, kväve och partiklar jämfört med fossila bränslen.

### Tydlig lokal förankring

– Det som är unikt och bra med detta projekt är, att det finns en tydlig lokal förankring.



## Biogas – ett riktigt hästjobb

Även våra fyrbenta vänner är med och bidrar till att sluta det lokala kretsloppet. Gödsel från hästarna vid Härnösands ridskola kommer användas i processen att tillverka biogas vid Ålands biogas-anläggning.



Vartenda hushåll och verksamhet i Härnösand hjälper till att bidra till en bättre miljö. Det är rätt så fantastiskt tycker jag, säger Pär Marklund, projektledare, HEMAB.

Härnösand är en av få kommuner i Norrland som skapar en delaktighet som involverar samtliga och som i slutändan inkluderar hela kedjan från avfall till lokalt förnyelsebart fordonbränsle.

– Vi är otroligt glada för den samarbetsvilja som Härnösandsborna har visat i och med implementeringen av matavfallsinsamlingen. Det är tillsammans som vi gör de största förbättringarna, konstaterar Ingemar Forzelius, vd, HEMAB.

## ORD FRÅN INGEMAR

**VI GÅR SPÄNNANDE TIDER** till mötes på HEMAB. Under styrelsens seminariedagar i september diskuterades intensivt våra utmaningar framöver både vad gäller globala frågor som klimat och världsekonomi, men även mer nära frågor gällande socialt ansvarstagande och hållbara lösningar inom våra verksamheter.

**DISKUSSIONERNA GRUNDADE** i en framtidsstudie som gjorts under ett år på HEMAB, där vi har försökt blicka framåt så långt som till 2030. Hur ser världen ut då? Vad innebär det för oss på HEMAB? Vad kan vi göra nu för att vara där vi vill vara då?

**VÅRT MÅL ÄR ATT VARA** ett modernt och utåtriktat företag, som utvecklas i takt med att världen förändras, och då måste vi blicka mot horisonten för att nå dit. Men framtiden börjar nu, för biogassatsningen är just en sådan satsning.



**JAG HOPPAS** du ska läsa det här specialnumret om biogas med intresse och att du liksom vi vill vara med och jobba för en hållbar framtid.

Ingemar Forzelius  
Ingemar Forzelius, VD

**HÄRNÖSAND ENERGI & MILJÖ**  
– Du kan lita på oss!

OM VAD VI GÖR FÖR DIG SOM KUND

# HEMABinfo

# Biogas special



## Full gas mot ett grönare Härnösand

HEMAB påbörjar under hösten en långsiktig uppdatering av sin bilpark. Fem bilar har beställts - två personbilar, två mindre transportbilar och en sopbil. Och fler ska det bli.

– Detta är starten på en flerårig plan att byta ut så många som möjligt av våra befintliga fordon till nya, som drivs med förnybara drivmedel. Vi kommer framför allt satsa på att byta ut våra personbilar och mindre transportbilar, men vi vill i så stor utsträckning som möjligt köra på förnybara drivmedel istället för fossila, säger

Hans Källström, upphandlare, HEMAB.

Bytet av fordon är ett led i HEMABs satsning på biogas. Biogasanläggningen i Åland, och den nya tankstationen för biogas vid E4 är redan på gång.

– Hela biogassatsningen i Härnösand är så häftig. Tanken på att mitt bananskal eller grannens fiskrens blir till bränsle som jag kan tanka bilen med är minst sagt kittlande, säger Andreas Einarsson, Marknads- och kommunikationschef, HEMAB.

Forts. nästa sida

Grön och  
skön profil

Ålands unika  
anläggning

Välkommen  
på invigning!

## Uppsnappat på stan om biogas

Vi är nyfikna på hur vi når ut med vår biogassatsning och vi vill även veta vad Härnösandsborna vet om biogas. Så vi åkte ner på stan och ställde några frågor...

Ulla-Britta Engström, 64 år

### Vad tänker du på när du hör ordet "biogas"?

Min kompost! Jag har många gånger funderat på om det går att använda den till värme.

### Känner du till HEMABs satsning på biogas?

Nej det gör jag inte, men det beror nog på att jag alldeles nyss har flyttat hit till Härnösand. Däremot är jag mycket imponerad av sopsorteringen ni har här.

### Nu när du känner till den, vad tycker du om den?

Wow, det låter som en toppen-satsning!



Sharon, 47 år

### Vad tänker du på när du hör ordet "biogas"?

Biogas är bra! Jag kommer från Iran och där används mycket biogas, till exempel på hotell, för fordon och vid matlagning.

### Känner du till HEMABs satsning på biogas?

Jag vet inte, är det mackan?

### Nu när du känner till den, vad tycker du om den?

Det är toppen att ni satsar på biogas.

Forts. från föregående sida

Fördelarna med biogas är många, inte minst ur ett miljöperspektiv. Den ingår i det naturliga kretsloppet. Einarsson hoppas nu att fler väljer att byta ut sina fordon.

–Vi vill jobba för att lyfta och visa på biogasens fördelar. Att tanka och köra en gasbil är inte konstigare eller svårare än att köra på fossila bränslen. Det vill vi gärna att fler upptäcker, konstaterar han.

### Visste du att...

- Biogas har bland de bästa miljöegenskaperna av alla förnybara fordonsbränslen.
- En personbil kan köra 2,5 km på en påse rötat matavfall.
- Biogasbussar klarar betydligt kallare temperaturer än dieselbussar.

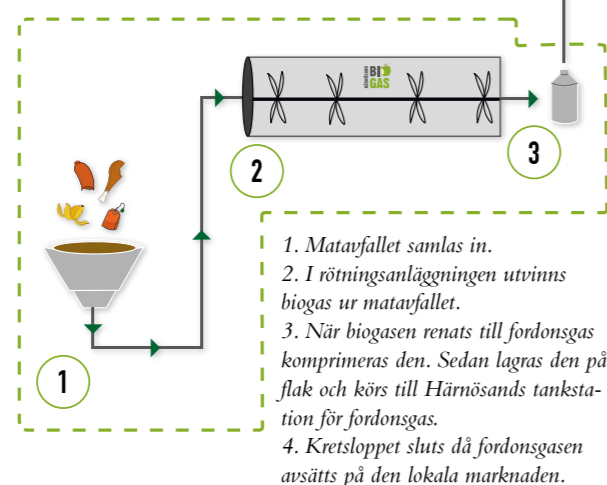
## En unik anläggning byggs i Äland

HEMABs nya biogasanläggning i Äland blir unik både i sin småskalighet och vad gäller teknikval. Här ska matavfall och avloppsslam från Härnösandsborna förvandlas till förnybar energi.

Biogasanläggningen i Äland blir en torrrottningsanläggning. Det innebär att avfallet processas utan att någon vätska tillförs. 2 000 ton matavfall och 3 000 ton avloppsslam kommer behandlas i processen och omvandlas till biogas.

### Ett energieffektivt alternativ

De flesta biogasanläggningarna i Sverige är våtrottningsanläggningar,



dar vatten tillsätts i processen för att göra avfallet pumpbart. Torrrotning ger lika mycket biogas som våtrotning, men är mer energieffektivt.

–Våtrottningsprocessen är mer energikrävande eftersom du måste tillsätta uppvärmt vatten i processen. Den kräver också noggrann sönderdelning och separation av avfallet, vilket är energi-krävande. Det behovet finns inte vid torrrotning, säger Pär Marklund, projektledare, HEMAB.

### Membran avlägsnar koldioxiden

Biogasen behandlas ytterligare, för att omvandlas till fordonsgas som kan användas som bränsle. Koldioxiden i biogasen avlägsnas från metanet genom filtrering med speciella membran. Även den tekniken är enkel och energieffektiv. Fordonsgasen komprimeras sedan och lagras på gasflak som fraktas till HEMABs tankstation vid E4an i Härnösand.



Gasflaken sänder ett tydligt budskap om sitt innehåll. Här har vi miljön i tanken!



### Att tanka biogas är enkelt. Gör så här:

1. Tryck handtaget mot anslutningen.
2. Lås handtaget genom att vrida låshandtaget till vänster.
3. Håll in startknappen på stationen ett antal sekunder tills pumpen startar.
4. När tanken är full, vrid låshandtaget tillbaka till höger. Häng tillbaka pumpen. Klart!

## Nu profilerar vi oss grönt

■ Biogassatsningen är viktig för HEMAB. Den är ett tydligt ställningstagande för miljön och vi har satsat stora resurser för att bidra till att skapa ett lokalt kretslopp i Härnösand. Självklart vill vi då också visa tydligt utåt att vi tycker det här är viktigt.



Du kommer kunna se våra ny-stripade bilar vid invigningen i november.

För att göra det har vi tagit fram en grön version av vår profil som kommer att pryda det mesta som har med Biogas i Härnösand att göra. Vi kommer ha kvar vår orangea färg i våra andra verksamheter, så den kommer du se framöver också. Den gröna färgen går dock helt i linje med den gröna tråden som går från insamling av matavfall, till den närproducerade biogasen i Äland, vidare till tankstationen vid Härnösands norra utfart, där cirkeln sluts genom avsättning av biogasen på den lokala marknaden. Vi är väldigt nöjda med vår nya gröna, sköna profil. Vi hoppas att du gillar den också!



Den gröna färgen i profilen har sitt ursprung i den nya logotypen för Härnösand biogas.

## Hallå där

### Johan Frykland, Projektledare, biogasmarknad



Foto: Pawel Maronksi

**Namn:** Johan Frykland  
**Ålder:** 60 år  
**Familj:** Fru och två vuxna döttrar

**Fritidsintressen:** Jag gillar det mesta inom idrott. Annars ungås jag gärna med mina vänner eller bygger och fixar i stugan.

#### Vad gör du på jobbet?

– Jag jobbar med att bearbeta marknaden för biogas i Härnösand. Min främsta uppgift är att informera om biogas som ett fossilfritt, lokalproducerat

drivmedel, för att fler ska få veta fördelarna med det. Jag samarbetar framförallt med lokala aktörer som äger många tjänstebilar i närområdet.

#### Vad är bäst med jobbet?

– Det bästa med jobbet är utmaningen i en nysatsning. Det är spännande och jobbet innebär mycket eget ansvar. Dessutom har jag alltid varit

intresserad av bilar och motorsport.

#### Vad har du gjort tidigare?

– Många Härnösandsbor känner nog igen mig från skolan där jag jobbat till och från sedan 80-talet, senast som skolchef. Nu är jag anställd på Kommunledningskontoret och hyrs in av HEMAB för det här uppdraget.

## Mera uppsnappat...

Kalle Forsberg, 26 år

### Vad tänker du på när du hör ordet "biogas"?

Jag tänker på förnybar energi och det tycker jag är skitbra!

### Känner du till HEMABs satsning på biogas?

Ja, jag tror att jag har läst något om det i ett infoblad som ni brukar skicka hem.

### Nu när du känner till den, vad tycker du om den?

Det är en riktigt bra investering. De är så viktigt att vi hitta nya energikällor som kan trycka bort fossila bränslen som skadar vår miljö.

Susanne Norlander, 44 år

### Vad tänker du på när du hör ordet "biogas"?

Det låter bra, det låter miljövänligt.

### Känner du till HEMABs satsning på biogas?

Njaa, jag har ju sett ni bygger något vid Highway Hotel.

### Nu när du känner till den, vad tycker du om den?

Det låter bra. Matavfallsinsamlingen tycker jag är jättebra!

Olivia Solheim, 19 år

### Vad tänker du på när du hör ordet "biogas"?

Inte så mycket egentligen.

### Känner du till HEMABs satsning på biogas?

Faktiskt inte... Eller jo, är inte det det där med matavfallet?

### Nu när du känner till den, vad tycker du om den?

Det känns positivt att man använder miljön istället för att förstöra den.